

Отже, для визначення напрямів впровадження ресурсозбереження на підприємстві, необхідно використовувати цілий комплекс заходів, виконання яких надасть спроможність охарактеризувати результати господарювання. Основними серед них є досягнуті показники економії матеріальних і фінансових ресурсів, тривалість і динаміка виробництва та витратно-вартісні результати. З практичної точки зору, це має важливе значення щодо реалізації внутрішньої політики на підприємстві з підвищення рівня ефективності ресурсозбереження.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко В. Виробничо-ресурсний потенціал України та ефективність його використання / В. Кузьменко, Т. Шиптенко // Економіка України. – 2004. – № 5. – С. 53–58.
2. Трегубчук В. М. Формування і вдосконалення ресурсного потенціалу національного виробництва в умовах ринкової економіки / В. М. Трегубчук // Економіка України. – 2006. – № 6. – С. 12–18.

К. е. н. Олійник Т. І., Нековаль Д. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТОВИХ ВОД ШИРОКІВСЬКОГО РАЙОНУ ІНГУЛЕЦЬКИМ ҐЗК ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ РЕГІОНУ

Вода займає майже 70 % всієї поверхні Землі. Це важливий компонент, який необхідний для підтримки життя людства. Але щорічно стан поверхневих та підземних вод істотно погіршується. Наслідком цього явища є не лише загроза екологічної катастрофи, але і ряд проблем, зокрема і економічних.

Статистика світу про забруднення води свідчить, що в середньому 83 % всієї водопровідної води містить частинки пластику. Найвищий рівень забруднення води в США – 94,4 %, в Європі дещо нижчий – 72 %. Джерелом забруднення в даних випадках є відходи населення, що неконтрольовано скидаються до поверхневих вод [1].

Щодо стану вод України, то основним джерелом забруднення слугують масштабні об'єми відходів з промислових об'єктів. Кризова ситуація щодо забруднення водойм на сьогодні склалась у Херсонській області – 16 %, Полтавській – 13 %,

Житомирській – 12 %, Івано-Франківській та Кіровоградській – відповідно 12 і 11 %. Постійні відхилення якості питної води від гігієнічних нормативів за санітарно-хімічними показниками реєструються безпосередньо у Дніпропетровській, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Херсонській областях [2].

Для того щоб детальніше ознайомитися з проблемою забруднення природних вод, розглянемо це явище на прикладі Дніпропетровської області, а саме Широківського району.

Актуальність питання забезпечення населення чистою питною водою та інтенсивне техногенне навантаження на природні води Широківщини Інгулецьким гірничо-збагачувальним комбінатом, що знаходиться в межах Криворізького залізрудного басейну, спонукало поставити мету проаналізувати та визначити ступінь техногенного навантаження на підземні та поверхневі води району, через що скорочується кількість якісної питної води та води для технічних потреб, а також вплив на якість життя мешканців даного регіону. На основі цього можна дослідити, яку кількість грошей населення має витратити щорічно на питну воду за відсутності чистої води в колодязях району.

Широківський район – адміністративно-територіальна одиниця на південному заході Дніпропетровської області України. Є південним приміським районом Кривого Рогу. У його центрі лежить місто Інгулець – частина Кривого Рогу. Районний центр: смт Широке. Населення Широківського району становить 27 286 осіб (станом на 01.04.2016). Площа району – 123,9 тис. га [3].

На території Широківщини присутнє значне техногенне навантаження через територіальну близькість до Криворізького залізрудного басейну. Одним з найбільш продуктивних підприємств регіону є ПАТ Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат, який є підприємством з видобутку і збагачення залізняку Інгулецького родовища, розташованого в південній частині Криворізького залізрудного басейну. ПАТ «ІнГЗК» реалізує залізрудний концентрат (ЗРК) з вмістом заліза від 64,0 до 67,0 %. Постачання залізрудного концентрату, який використовується, як сировина для виготовлення сталі і чавуну, видобувається і постачається на металургійні комбінати України і на експорт [4].

Річний об'єм реалізації сировини Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату орієнтовно складає 14 млн т концентрату. На внутрішньому ринку основними споживачами є ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча», «Азовсталь» та «Запоріжсталь». На зовнішньому ринку – Китай, Угорщина та Чехія. Але успіх гірничо-збагачувального комбінату у сфері видобутку і збагачення залізняку Інгулецького родовища не проходить безслідно для населення, яке проживає в декількох кілометрах від кар'єру ІнГЗК.

Так промислові відходи, які утворюються в процесі видобування залізної руди і її збагачення, зберігаються в шламосховищах (хвостосховищах) підприємства, звідки двічі або й тричі на рік підприємство скидає фільтраційні потоки до р. Інгулець (права притока Дніпра). А отже, протифільтраційні системи сховищ працюють неналежним чином і не забезпечують відповідний захист населенню, що проживає у промисловій зоні.

Для більш об'єктивної оцінки стану підземних вод, а саме шахтних колодязів були зроблені аналізи на концентрацію забруднюючих речовин. Забір води був проведений на різних ділянках в межах смт Широкого. Проведені аналізи показали, що такі показники, як азот нітратів, сухий залишок, загальна жорсткість та хлориди в рази перевищують встановлені норми.

Таким чином, наведені дані показують, що гідрологічний режим та якість води в річці Інгулець, яка перетворена у колектор для транспортування забруднень стічних та шахтних вод, визначаються техногенними факторами, а за рівнем хімічного забруднення річки кваліфікується як брудна. Як результат, забрудненою є вода і в колодязях, і в трубопроводі. Тож населення могло б отримувати відшкодування від підприємства в таких розмірах:

Так як у Широківському районі проживає 27286 осіб, кожній людині щодня потрібно випивати по 2 літри чистої питної води (яка відсутня у районі) і коштує в середньому 1 грн 20 коп., то витрати на воду всього населення району на один день становить 65 486 грн 40 коп. В місяць всі жителі району витратять на воду 1 964 592 грн. За рік витрати населення району становитимуть 23 575 104 грн, що становитиме 864 грн на рік і 72 грн на місяць на одну особу.

Але цих коштів так і не виділяється з бюджету підприємства, хоча щомісячно з робітників Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату відбувається обов'язковий збір у вигляді податків на оздоровлення населення, частина яких має йти до місцевого бюджету (за умовами децентралізації).

Як висновок, населення має витратити власні кошти на первинні потреби у вигляді води, хоча це є вимушені витрати. Також скидання шахтних і фільтраційних вод до річок району не тільки знижує якість води, а й підвищує рівень захворюваності населення регіону, а отже ліки стають для осіб району первинними потребами, що також безсумнівно створює «діри» у бюджетах громадян. Проблема забруднення води через діяльність підприємства тягне за собою цілий ряд проблем, що в кінцевому результаті стає економічною проблемою всього населення Широківського району. Тож основними методами з ліквідації цих проблем не тільки в досліджуваному регіоні, а й в інших промислових районах є, перш за все, виконання у повному обсязі запроектованих систем захисту водних об'єктів від фільтраційної води.

Список використаних джерел:

1. Малахов І. М. Техногенез у поверхневих та підземних водах / І. М. Малахов // Деякі чинники техногенезу. Серія: Геологічне середовище антропогенної екосистеми. – Кривий Ріг : Оксан-прінт, 2002. – 52 с.
2. Маяков Й. Д. Екологічна оцінка стану геологічного середовища / Й. Д. Маяков // Деякі чинники техногенезу. Серія: Геологічне середовище антропогенної екосистеми : наук. зб. – Кривий Ріг : Оксан-прінт, 2001. – 96 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia>
4. Звіт СЕС Широківського району за 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cnap.dniprorada.gov.ua>